

PERSBERICHT

Onderzoek naar recent gemigreerde Bulgaren en Polen

Arbeidsmarktpositie Bulgaren in Nederland zorgelijk

Den Haag, 9 juli 2013

- Van de recent gemigreerde Polen heeft 84% een baan in Nederland; van de Bulgaren is dit iets meer dan de helft.
- Polen en Bulgaren verrichten veelal laag gewaardeerd werk in de bouw, industrie, land- en tuinbouw en schoonmaak.
- Van de recent gemigreerde Bulgaren bestaat de helft uit de Turkse minderheid in Bulgarije. Zij zijn vaak laag opgeleid.
- 66% van de Bulgaren vindt dat de eigen leefsituatie na migratie is verbeterd. Dit geldt voor 39% van de Polen.
- Van de Polen verwacht 45% in Nederland te blijven, onder de Bulgaren ligt dit aandeel op 26%.

Dit zijn enkele conclusies uit de SCP-publicatie *Nieuw in Nederland. Het leven van recent gemigreerde Bulgaren en Polen*. In het rapport, geschreven door dr. Mérove Gijsberts van het SCP en dr. Marcel Lubbers van de Radboud Universiteit, wordt een beeld gegeven van de positie van Bulgaren en Polen die minder dan anderhalf jaar staan ingeschreven in het Nederlandse bevolkingsregister. Sinds de uitbreiding van de Europese Unie zijn steeds meer Polen en Bulgaren naar Nederland gekomen. Er is echter nog relatief weinig kennis over hun leefsituatie in Nederland. Deze studie bekijkt hoe recent gemigreerde Polen en Bulgaren er op verschillende terreinen voor staan, bijvoorbeeld op de Nederlandse arbeidsmarkt en in hoeverre ze hun toekomst al dan niet in Nederland zien. Er zijn circa 800 Polen en 400 Bulgaren – in de eigen taal – geïnterviewd. Deze studie beschrijft de uitgangspositie kort na binnenkomst in Nederland en is onderdeel van een langer lopend onderzoeksproject naar integratieprocessen bij recente immigranten. Het rapport is geschreven op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid/Directie Integratie en Samenleving.

Meer Polen dan Bulgaren in Nederland

Alhoewel een aanzienlijk deel van de Poolse en Bulgaarse migranten na verloop van tijd vertrekt, neemt de omvang van beide groepen per saldo toe. Op 1 januari 2013 stonden er 111.000 Polen en 21.000 Bulgaren in het bevolkingsregister ingeschreven. Niet iedereen schrijft zich echter in. Dit onderzoek richtte zich uitsluitend op de ingeschreven Polen en Bulgaren die er net zijn en gaat dus niet over alle Polen en Bulgaren in Nederland. De meeste recent gemigreerde Polen en Bulgaren komen voor werk naar Nederland. Van alle arbeidsmigranten uit Polen en Bulgarije is 44% vrouw. Toch neemt ook het aantal gezinsmigranten naar Nederland toe. Een kwart van de Bulgaren is voor studie naar Nederland gekomen.

Veel Turkse Bulgaren in Nederland

Van de recent gemigreerde Bulgaren bestaat de helft uit de Turkse minderheid in Bulgarije. Zij spreken zowel Bulgaars als Turks. Het aandeel Turkse Bulgaren in Bulgarije zelf is maar circa 10%. De aanwezigheid van een grote Turkse gemeenschap in Nederland lijkt een rol te spelen bij de migratie van Turkse Bulgaren naar Nederland. Zij werken in Nederland vaak voor een Turks-Nederlandse werkgever.

Opleidingsniveau Turkse Bulgaren laag

Van de Polen is 70% opgeleid op minimaal mbo-niveau. Poolse vrouwen zijn hoger opgeleid dan de mannen. Onder Turkse Bulgaren ligt het aandeel met een diploma op minimaal mbo-niveau op 23%; onder etnische Bulgaren op 54%. Een op de drie Bulgaren heeft niet meer dan basisonderwijs voltooid. Het opleidingsniveau van de Bulgaren die naar Nederland komen, is duidelijk lager dan het opleidingsniveau in Bulgarije zelf; dit betekent dat er een selectie van lager opgeleide Bulgaren naar Nederland migreert. Daar staat tegenover dat er ook een aanzienlijke groep Bulgaarse studiemigranten naar Nederland komt om hier in het hoger onderwijs te studeren.

De Nederlandse taal is een belangrijk aandachtspunt

Twee van de drie Poolse en Bulgaarse migranten zeggen de Nederlandse taal niet of niet goed te verstaan. Waar recente migranten uit Polen zich doorgaans goed kunnen redden in het Engels (en in mindere mate Duits) is dit onder met name Turkse Bulgaren een uitzondering: slechts 6% spreekt goed Engels. Polen hebben vaker inspanningen verricht om Nederlands te leren dan Bulgaren.

De meeste Polen hebben een baan, Bulgaren echter niet

De meeste recent gemigreerde Polen hebben een baan in Nederland, dat geldt voor 84% van de Polen. Van de Turks-Bulgaarse migranten werkt 47% na migratie in Nederland; van de etnische Bulgaren 59% (de studiemigranten niet meegerekend). De arbeidsmarktdeelname van Bulgaarse vrouwen is bijzonder laag: 36% werkt. Bulgaarse mannen hebben in Nederland veel vaker een baan (67%). De Bulgaren met een baan werken meestal weinig uren.

Uitzendbureaus spelen een belangrijke rol in het feit dat Polen in Nederland vaak werk hebben: als men via een uitzendbureau naar Nederland komt, is men verzekerd van werk. Bulgaren worden vrijwel

nooit door een uitzendbureau bemiddeld, maar vinden een baan via bekenden uit de eigen groep.

Persbericht

De tewerkstellingsvergunning voor Bulgaren

Bulgaren werken vaker dan de Polen in Nederland als zelfstandig ondernemer (13% tegenover 7%). Vooral Turkse Bulgaren werken vaak als zelfstandige (18%). Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat Bulgaarse zelfstandigen geen tewerkstellingsvergunning (twv) nodig hebben. Voor Bulgaren in loondienst dient de werkgever een twv aan te vragen (tot 1 januari 2014). Deze bepaling heeft een deel van de Bulgaren er echter niet van weerhouden naar Nederland te komen: er hebben zich immers veel Bulgaren in Nederland gevestigd zonder (formele) baan.

Vaak tijdelijk werk aan de onderkant van de arbeidsmarkt

Polen en Bulgaren werken vaak in de meest elementaire beroepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Dit geldt het meest voor de Turkse Bulgaren. Opvallend is ook het hoge aandeel in elementaire beroepen onder de Polen met een hoger onderwijsdiploma. Meestal hebben zowel Poolse als Bulgaarse migranten tijdelijke contracten. Van ongeveer een op de zes recent gekomen Bulgaren is het onbekend hoe zij in hun inkomen voorzien. Wel weten we dat geen van de Bulgaren in het onderzoek een uitkering heeft. Bulgaren werken veelal in de schoonmaakbranche en de bouw. Polen werken ook veel in de bouw en in de land- en tuinbouw en industrie. De migranten zelf zijn over het algemeen tevreden over zowel het inkomen als andere aspecten van het werk.

In contact met autochtone Nederlanders én gericht op het herkomstland

Polen en Bulgaren hebben zo kort na hun migratie al regelmatig contact met autochtone Nederlanders, bijvoorbeeld met collega's op het werk. De hechtere contacten zijn vaak met herkomstgenoten. Daarnaast zijn met name de 'oudere' migranten (36-60 jarigen) duidelijk gericht op het herkomstland. De helft van de Poolse 36-60 jarigen en twee derde van hun Bulgaarse leeftijdsgenoten bezit een huis in het land van herkomst.

Bulgaarse migranten progressiever en minder religieus dan Poolse

Zowel de Bulgaarse moslims als de Bulgaren die zich rekenen tot de oosters-orthodoxe kerk zien zichzelf als niet erg religieus en bezoeken nauwelijks de kerk of moskee. Dat deden ze overigens ook al niet voor hun migratie naar Nederland. Bovendien hebben zowel de Turkse Bulgaren als de etnische Bulgaren tamelijk progressieve opvattingen over echtscheiding en homoseksualiteit, bijvoorbeeld in vergelijking met recent gemigreerde Turkse Nederlanders, maar ook in vergelijking met de Poolse migranten.

Polen ervaren veel discriminatie in Nederland

Een groot gedeelte van de pas gemigreerde Polen en Bulgaren voelt zich al thuis in Nederland en men is in meerderheid tevreden met het leven hier. Opvallend is echter de hoge mate waarin Poolse migranten discriminatie ervaren: 40% van de Polen denkt dat de eigen groep in Nederland wordt gediscrimineerd en 18% heeft zelf al te maken gehad

met discriminatie. Onder Bulgaren liggen deze aandelen op respectievelijk 11% en 8%.

Persbericht

Een deel van de Polen en Bulgaren blijft naar verwachting in Nederland

Van de Polen verwacht bijna de helft (45%) in Nederland te blijven wonen. Onder de Bulgaren geldt dit voor een kwart. Het betreft vooral degenen die hier met partner en kinderen zijn. Van de pas gemigreerde Polen woont bijna de helft hier met partner en/of kinderen; van de recent binnengekomen Bulgaren is dat een op de drie. Alleenstaanden blijken de afgelopen jaren veel vaker terug te zijn gekeerd dan gezinnen. Een op de vijf Polen en een op de vier Bulgaren heeft een of meerdere kinderen in Polen c.q. Bulgarije wonen. Binnen de Bulgaarse groep zijn het vooral de laag opgeleiden die van plan zijn in Nederland te blijven (59%). Van de Bulgaarse studiemigranten verwacht slechts een op de tien in Nederland te blijven wonen.

Bulgaren verbeteren hun positie aanzienlijk door migratie

Met name de lager opgeleide Bulgaren - en de Poolse en Bulgaarse jongeren - hebben veel vaker een baan dan zij hadden voor migratie. De tevredenheid met wat men verdient in Nederland ligt ook veel hoger dan voor migratie en dit geldt eveneens voor hun leefsituatie: 66% van de Bulgaren vindt dat deze is verbeterd na migratie. Onder de Polen geldt dit voor een minderheid (39%). Met name de Bulgaren hebben hun positie dus aanzienlijk verbeterd ten opzichte van de situatie voor migratie.

SCP-publicatie 2013/14. *Nieuw in Nederland. Het leven van recent gemigreerde Bulgaren en Polen*, Mérove Gijsberts (SCP) en Marcel Lubbers (Radboud Universiteit), Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, juli 2013, ISBN 978 90 377 0655 0, prijs: € 32,00. De publicatie is verkrijgbaar bij de (internet-)boekhandel of te bestellen of downloaden via de website: www.scp.nl.

Voor meer informatie over de inhoud van het rapport: SCP: Mérove Gijsberts, tel: 070-3407801, e-mail: m.gijsberts@scp.nl. Voor overige vragen: SCP: Irma Schenk, persvoorlichter, tel: 070-3405605, email: i.schenk@scp.nl.